

Potpisana Povelja o prijateljstvu i suradnji

FOTO: BRANKA PAVIĆ BLAŽETIN

3. stranica

Croatiada - Likovni natječaj

4. – 5. stranica

„Krežini“ Dani hrvatskoga jezika

7. stranica

Prisičani...

9. stranica

Komentar

Krugovi i krugovaši

Svi mi imamo svoje krugove, prvi čine članovi naše obitelji, potom su prijatelji i osobe s posla. U idealnome životu prvi je krug najvažniji, najprisniji. Ostale krugove po mogućnosti sami biramo. Prvi krug u ovome slučaju nije u priči. Čovjek kako stari, sve manje ljudi pušta u svoju intimnu sferu, valjda s vremenom postane mudrijim, pamti još ožiljke stare od nevjere, gorkoga razočarenja, neistinitosti, bahatosti, izdaje... ali postoji u njemu i želja za pripadanjem nekomu, ili jednomu krugu ljudi. Stari plemenski mudraci kažu da postoje takvi koji mogu okupiti oko sebe samo skupinu ljudi, a postoje i takvi koji su sposobni cijelo pleme okupiti, valjda jer su se susrele njihove ideje, jer je uspio motivirati ljude oko sebe i bez toga da upravlja njima, uspijeva postići da nikne strast u njima. Prave plemenske vođe ne upravljaju ljudima, ne govore im što da čine, umjesto toga istaknu cilj i stvaraju poveznice među članovima plemena. Razmislimo li dobro, i mi Hrvati jedno smo pleme u tome, kako nam se posljednjih godina u retorici nameće, Karpatskome bazenu. U istoj smo priči svi mi, od juga do sjevera Mađarske, južnije od Balatona ili ne. Naša jedina priča jest ona hrvatska. Jer je opstanak naša zajednička definicija. Znam, ta riječ već nosi drugo suznačenje, drugu konotaciju, pomalo već istrošenu, pa kadšto i umornu...

I, eto, za nekoliko godina biramo krug naših mudraca, i oni će izabrati najmudrije. Jedna knjiga za menadžment – navodno, danas je sve samo pitanje toga – naglašuje da predvodnik treba biti osoba koja poziva na promjenu, ali treba biti i suosjećajna poput socijalnoga radnika, ustrajna poput maratonca, neovisna poput pustinjaka i strpljiva poput svetca. Ja bih još dodala: čovjek koji nas ne dijeli ni u mislima na mi i oni. Znam, u današnjem svijetu manjkaju oni koji mogu uspješno voditi nas. Naravno, sve narečeno, kako i astrolozi, zvjezdogatalci tvrde, dogodit će se kada i položaj planeta bude idealan. Čitam da se Jupiter nalazi u znaku Vage, od 9. rujna 2016. do 10. listopada 2017., i kako je dobro raditi na jednakosti u odnosima. Ne znam, možda je došlo vrijeme za stvaranje skladnog odnosa, mira i cilja? Ili ne? Ali ako bolje razmotrim oko sebe, vidim sve više krugovaša u nas i sve tjesnije krugove.

Kristina

Glasnikov tjedan

Oni koji bi hrvatski jezik učinili zajedničkim jezikom u mjesecu kada smo slavili 50. obljetnicu "Deklaracije o nazivu i položaju hrvatskoga književnog jezika", na konferenciji za tisak u Sarajevu obznanili su "Deklaraciju o zajedničkom jeziku" koja se tiče i hrvatskog naroda, hrvatske države i politike te hrvatskog jezikoslovlja.

„Deklaracija o zajedničkom jeziku“ nastala je nakon regionalnih konferencija „Jezici i nacionalizmi“. U njoj, među ostalim, stoji da se u BiH, Crnoj Gori, Hrvatskoj i Srbiji „koristi zajednički, standardni jezik policentričnoga tipa“ te da „četiri naziva za standardne varijante ne znači da su to i četiri različita jezika“. „Inzistiranje na malom broju postojećih razlika te nasilnom razdvajanju četiriju standardnih varijanata dovodi do niza negativnih društvenih, kulturnih i političkih pojava“, navodi se među ostalim u Deklaraciji.

Projekcije zapadnog Balkana, pišu mediji, obuhvaćaju jedinstveni zemljopisni pa vjerojatno i jezični unitarizam, rekli bi pesimisti.

Predsjednik Hrvatske umjetnosti Deklaracijom 'zajedničkom jeziku' ociapsurdnom i uzaludželi dovesti u pitanje da na vlastiti hrvatski normiran kao jedan Europske unije.

Projekt „Jezici i nacionalizma“ dvogodišnje djelatnoženja Krokodil, udruga ričkog Centra za gradarsajevskog PEN-cenproblematizira postojekih“ jezika u BiH, Crnoj Gori, Hrvatskoj i Srbiji te se problematizira pitanje lingvistike i identitetske politike. Projekt su podržali Allianz Kulturstiftung i Forum ZFD.

„Ja mislim da je ta jedna Deklaracija sasvim marginalna stvar o kojoj uopće ne treba raspravljati jer taj nekakav zajednički jezik bio je politički projekt koji je umro zajedno s bivšom Jugoslavijom i ona se više nikada neće ponoviti“, rekla je predsjednica Republike Hrvatske.

Premijer Andrej Plenković izjavio je da se o „Deklaraciji o zajedničkom jeziku“ na ozbiljan način uopće ne treba trošiti riječi, te podsjetio da je hrvatski jezik definiran Ustavom Republike Hrvatske i jedan od službenih jezika Europske unije.

DHK ocjenjuje kako je riječ o političkoj raboti onih koji se nikako ne mogu pomiriti s nestankom jugoslavenske države.

To je očito, smatra DHK, kako po njezinim inicijatorima, tako i po sastavu i dosadašnjem političkom djelovanju velike većine njezinih potpisnika, osobito onih koji žive u Hrvatskoj, koji se petnaestak godina revno, kadšto i povlašteno koriste proračunom hrvatske države, države koju nastoje kompromitirati, protiv koje otvoreno agitiraju i koju ne prihvaćaju.

Dosita iritantna rabota u osvit lokalnih izbora u Republici Hrvatskoj i ozračju obljetničke proslave jednog od najvažnijih događanja hrvatske jezičnopolitičke povijesti Deklaracije o nazivu i položaju hrvatskoga književnog jezika.

Branka Pavić Blažetin

Dosita iritantna rabota u osvit lokalnih izbora u Republici Hrvatskoj i ozračju obljetničke proslave jednog od najvažnijih događanja hrvatske jezičnopolitičke povijesti Deklaracije o nazivu i položaju hrvatskoga književnog jezika.

akademije znanosti i ju o takozvanom 'zajedničkom jeziku' inicijativom koja pravo hrvatskog naroda priznati je jezik koji je priznati jezik službenih jezika

„nacionalizam“ rezultat je sti beogradskog udruženja iz Splita, podgodišnje obrazovanje i tra BiH. Projektom se tra četiriju „političkih“ jezika u BiH, Crnoj Gori, Hrvatskoj i Srbiji te se problematizira pitanje lingvistike i identitetske politike. Projekt su podržali Allianz Kulturstiftung i Forum ZFD.

BAJA

Nakon što je 11. ožujka u Požegi potpisano Pismo namjere o sklapanju ugovora o prijateljskoj suradnji, 6. travnja u Baji će doći do potpisivanja Ugovora o prijateljskoj suradnji gradova Baje i Požege. Svečanost će se upriličiti u Gradskoj kući s početkom u 11 sati. Tom prigodom održat će se i uzvratni susret gospodarstvenika dvaju gradova.

Potpisana Povelja o prijateljstvu i suradnji

U HDS-ovu pečuškom uredu 27. ožujka potpisana je Povelja o prijateljstvu i suradnji Hrvatske državne samouprave, Saveza hrvatskih društava u Sloveniji i Hrvatskoga nacionalnog vijeća u Republici Srbiji. Sporazum su u ime HDS-a potpisali Ivan Gugan, predsjednik, u ime Hrvatskoga nacionalnog vijeća Slaven Bačić, predsjednik, te u ime Saveza hrvatskih društava Slovenije Đanino Kutnjak, predsjednik. Sve tri strane sa zadovoljstvom utvrđuju da potpisivanje Povelje o suradnji znači trajno uspostavljanje prijateljskih i bratskih veza.

Postupajući u duhu ideje o ujedinjenoj Europi, temeljem potpisanoga Sporazuma o suradnji te odluke o prihvaćanju teksta Povelje sa strane nadležnih tijela, potpisnici pozdravljaju prijateljstvo koje se razvija između Hrvata u Mađarskoj, Republici Sloveniji i Republici Srbiji (AP Vojvodina) te izražavaju namjeru da partnersku i prijateljsku suradnju nastave međusobnim promicanjem u državama u kojima su nastanjeni i matičnoj domovini Republici Hrvatskoj, te međusobnom razmjenom stručnjaka, na područjima kulturne suradnje, znanstvene suradnje, suradnje na području gospodarstva, razmjene informacija, na području manjinskih pitanja, suradnje na području EU programa i projekata, sportske suradnje, suradnje između škola, djece i mladeži, suradnje udruga građana.

Što se želi uokviriti ovom sporazumom? U prvom redu zajednički politički nastup prema vlastima u matičnoj domovini, a potom iskorištavanje fondova Europske unije preko zajedničkih projekata, u kojima bi nositelji imali partnere u drugim europskim državama, kažu mi potpisnici Povelje.

Želimo surađivati mi Hrvati u tri susjedne zemlje artikulirajući svoje prohtjeve i prema Središnjemu državnom uredu za Hrvate izvan Republike Hrvatske i drugim državnim institucijama u matičnoj domovini, jasnije artikulirajući svoje političke stavove, kažu potpisnici, a želimo stvoriti i zajedničku materijalnu osnovu za naše buduće zajedničke projekte, kaže Đanino Kutnjak.

Kako kaže HDS-ov predsjednik Ivan Gugan, HDS-ov ured osigurat će kadrovsku podršku zajedničkom projektnom uredu koji bi imao sjedište u Pečuhu u sklopu HDS-ova ureda, pa su već i zaposleni stručnjaci glede toga koji su dosadašnjim radom pokazali da su sposobni i vješti za taj posao što europskih što mađarskih natječaja, kaže Gugan. Već desetljećima dobro surađuje-

mo s Hrvatima u Vojvodini na polju kulture i znanosti, a pomurski Hrvati surađuju sa sunarodnjacima u Sloveniji, tu suradnju želimo proširiti, zaključuje Gugan. Želimo zajednički artikulirati svoje interese prema matičnoj domovini pokazujući svoju jakost i snagu te želju očuvanja nacionalne samobitnosti.

Hrvatsko nacionalno vijeće odnedavno s potporom Središnjega državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske započelo je s jačanjem kadrovskih kapaciteta, tako Središnji ured financira međunarodnog tajnika i savjetnicu za razvojne programe koja će raditi i na europskim projektima, kaže Slaven Bačić.

Potpisnici sporazuma posebice su zahvalili generalnoj konzulici Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Pečuhu Vesni Haluga na pomoći pri provedbi sporazuma o suradnji.

Branka Pavić Blažetin

Snaženje narodnosnih ustanova

Dok su narodnosti u Mađarskoj (njih ustavom priznatih trinaest) 2010. godine u svom održavanju imale 12 obrazovnih ustanova, taj se broj u 2017. godini popeo na 76, a potpora narodnosnim zajednicama u Mađarskoj 2017., u odnosu na 2010. godinu, povećana je za dva i po puta.

Dok je potpora iz državnoga proračuna za narodnosti 2010. godine iznosila 3,6 milijarde forinta, ona je 2017. godine narasla na 8,7 milijarde forinta namijenjenih za održavanje narodnosnog sustava, natječaje i obrazovanje – stoji u priopćenju Ministarstva ljudskih resursa.

„Croatiada 2017“

Croatiada 2017 – Likovni natječaj

Foto: Ákos KOLLAR

Hrvatska državna samouprava priredila je svečanu dodjelu „Nagradnoga likovnog natječaja“ koja je održana u Pečuhu 20. ožujka 2017. godine u Hrvatskoj školi Miroslava Krleža. Ivan Gugan, HDS-ov predsjednik otvorio je izložbu s najboljim radovima pod naslovom Naši svetc, a potom je slijedila svečanost dodjele nagrada. Djeci se obratila i zamjenica HDS-ova predsjednika Angela Šokac Marković. Uz crtež djeca su napisala i njegov kratak osvrt koji je i pročitan prilikom dodjele. Na ovogodišnji raspis likovnog natječaja s temom „Naši svetc“ pristiglo je 272 crteža koji su vrednovani u šest kategorija: kategorija vrtića; 1. – 2.; 3. – 4.; 5. – 6.; 7. – 8. razred; gimnazijalci. Eva Mujić, HDS-ova

referentica, i Ivan Gugan, HDS-ov predsjednik, uručili su nagrade djeci. Priredbu je podupro Fond za razvoj ljudskih potencijala Ministarstva ljudskih resursa. Njoj je pribivao i predsjednik Odbora za odgoj i obrazovanje Hrvatske državne samouprave Joso Ostrogonac.

Croatiada je sustav natjecanja što ga provodi HDS za hrvatske učenike u našoj zemlji i polaznike vrtića, a osmislio ga je prije 20 godina tadašnji referent za školstvo HDS-ova Ureda, pokojni pedagog i kulturni djelatnik, političar Stipan Blažetin. Croatiada je ušla u svoje treće desetljeće, a danas se odvija kroz nekoliko natjecanja i smotra: likovni natječaj za djecu hrvatskih vrtića te za učenike osnovnih i

srednjih škola gdje se uči hrvatski jezik, državno natjecanje u kazivanju stihova na hrvatskom jeziku za osnovnoškolce i gimnazijalce, susret dramskih družina i prije nekoliko godina osmišljena dionica izlaganje projektnih tema.

Ovogodišnji likovni natječaj koji je raspisao HDS za djecu hrvatskih vrtića i za učenike osnovnih i srednjih škola u Mađarskoj, bio je na temu: Naši svetc (moja vjera, crkva, zaštitnik sela, hodočašća, proštenja). Natjecatelji su morali izraditi sliku u formatu A/4 ili A/3, i uz nju priložiti i opis crteža (predstaviti svoj crtež u 5 – 10 rečenica). U nedostatku opisa crtež je bio nevaljan. Tehnika izradbe likovnih radova bila je slobodna, uz mogućnost uporabe kolaža, pastela, flomastera, akvarela i kombiniranih tehnika.

Sve pristigle radove vrednovala je grafičarka Estera Šarkić.

Na ovogodišnji natječaj stigao je rekordan broj radova, 272 crteža, koji su vrednovani u šest kategorija: kategorija vrtića; 1. – 2.; 3. – 4.; 5. – 6.; 7. – 8. razred; gimnazijalci.

U kategoriji vrtića pristigao je 41 crtež: iz budimpeštanskog HOŠIG-a šest radova, iz mohačkog Vrtića „Eötös“ pet radova, šeljinskog Vrtića „Tücsök“ 11 radova, iz salantskog vrtića 13 i iz santovačkog vrtića šest radova.

U natjecanju djece školske dobi sudjevalo je 20 škola, od čega šest dvojezičnih koje su poslale 101 crtež. Tako budimpeštanski HOŠIG 25, santovačka škola 22,

pečuška škola Miroslava Krležje 16, martinačka škola 16, petrovošelska škola 20 i bizonjska škola sedam crteža.

U natjecanju djece školske dobi sudjevalo je i 14 škola s predmetnom nastavom hrvatskoga jezika i književnosti koje su poslale ukupno 130 crteža, od čega tukuljska škola 11, mohačka Škola „Széchenyi“ 27, šeljinska jedan, salantska škola 12, starinska dva, lukoviška 19, barčanska dva, garska šest, bajska tri, židanska škola devet, horpačka osam, boršfanska škola šest, keresturska 15 i serdahelska devet crteža.

U kategoriji 1. – 2. razreda pristigla su 52, u kategoriji 3. – 4. razreda 73, u kategoriji 5. – 6. razreda 48, u kategoriji 7. – 8. razreda 52, a u kategoriji gimnazija 6 crteža.

Nagrađeni u kategoriji vrtića:

1. mjesto: Hana Jakšić i Divna Jakšić (Mohač), 2. mjesto: Dorina Jakošević (Santovo), 3. mjesto: Vivien Izsgum (Salanta) i Olga Ana Sabo (Budimpešta).

Posebna nagrada:

Vivien Berta i Luca Határszéli (Šeljtin), Žofi-

ja Farago (Santovo), Mate Rideg i Nila Smidtmayer (Mohač).

Nagrađeni u kategoriji 1. – 2. razreda:

1. mjesto: Jazmin Neher (Mohač) i Lila Bendeskov (Budimpešta), 2. mjesto: Eliza Kovač (Kerestur), 3. mjesto: Noemi Deždek (Kerestur).

Posebna nagrada:

Marton Zombo (Horpač), Benjamin Pocsaji i Daniel Ružić (Budimpešta), Mercédesz Jójárt i Iringó Gazsi (Salanta).

Nagrađeni u kategoriji 3. – 4. razreda:

1. mjesto: Aleksandra Novak (Lukovišće), 2. mjesto: Eszter Szalóky-Nagy (Budimpešta), 3. mjesto: Liliana Csonka (Kerestur).

Posebna nagrada:

Áron Zúg (Mohač), Ana Virovec (Kerestur), Tamara Csonka (Lukovišće), Sanja Baltin (Santovo), Vivien Heteyi (Hrvatski Židan), Edita Matušić (Bizonja), Kristof Haniš (Horpač).

Nagrađeni u kategoriji 5. – 6. razreda:

1. mjesto: Korina Nikli (Kerestur), 2. mje-

sto: Greta Kramarić (Serdahel), 3. mjesto: Bianka Bošnjak (Pečuh).

Posebna nagrada:

Flora Orban (Kerestur), Vivien László (Martince), Blaško Fekete (Baja), Evelin Kutaši (Serdahel).

Nagrađeni u kategoriji 7. – 8. razreda:

1. mjesto: Afrodité Soproni (Salanta) i Lena Novak (Serdahel), 2. mjesto: Fanni Kollár (Serdahel), 3. mjesto: Šara Egrešić (Horpač).

Posebna nagrada:

Luca Ivanković (Pečuh), Lilla Villányi (Barča), Rebeka Novak i Žofija Ronai (Lukovišće), Szofi Balázs (Budimpešta), Karina Križić (Salanta), Lili Palković (Petrovo Selo).

Nagrađeni u kategoriji gimnazija:

1. mjesto: Mirela Galić (Pečuh), 2. mjesto: Enikő Kónyai (Budimpešta), 3. mjesto: Tamara Bayer (Budimpešta).

Posebna nagrada:

Rita Tomašev (Pečuh).

Branka Pavić Blažetin

Subotička šetnja

Hrvatska samouprava grada Kalače 18. ožujka pozvala je članove svoje hrvatske zajednice na subotičku šetnju. Na zamolbu predsjednika Ladislava Saboa i zastupnice Marije Ivo, program cjelodnevnog izleta organizirala je časna sestra Aliks Erzsébet Baranyi. Nastavnica Katoličke ustanove, rodom iz Subotice, primila se da će voditi skupinu i pokazati nam grad. Na izletu su sudjelovali članovi Ženskoga pjevačkog zbora „Ružice“ i Plesnog kruga „Veseli Raci“, i drugi pojedinci, pripadnici tamošnje hrvatske zajednice, sveukupno 32 osobe – piše nam jedan od sudionika izleta **Stipan Perić**, ujedno voditelj spomenutoga Plesnog kruga koji nam je poslao i nekoliko fotografija.

Posjet Subotici počeo je hrvatskim misnim slavljem u kapelici Subotičke župe. Uslijedio je posjet subotičkoj katedrali svete Terezije koja je pod obnovom – za nas Kalačane to nije nikakva novost – gdje nas je župnik Stjepan Beretić upoznao s poviješću katedrale i župe. Prečasni Beretić kojega dobro poznajemo s kalačkih dana biskupa Antunovića uradio je to na vrlo zanimljiv i zabavan način. Program je nastavljen obilaskom Gradske kuće. Najveća subotička zgrada – umnogome i najljepša – građena je između 1908. i 1912. godine, a planove su izradili Marcell Komor i Dezső Jakab, s obilježjima mađarske secesije. Zadivile su nas vitraje vijećnice – s likovima mađarskih kraljeva i drugih povijesnih osoba – koje je izradio Miksa Róth, umjetnik bojanja stakla i mozaika. Kako smo čuli od tamošnjeg vodiča, za vrijeme bivše Jugoslavije vitraje su se prašile u podrumu, na njihovu su mjestu bili obični stakleni prozori, a stari su vraćeni nakon promjena početkom 90-ih godina.

Na trgu pokraj Gradske kuće stoji Subotičko narodno kazalište – čije je rušenje 2007. izazvalo veliku raspravu – te radosno možemo zaključiti da je vraćeno izvorno pročelje, a zdanje je sada pod obnovom. Tu se nalazi i Gradska knjižnica, zgrada nekadašnje Kasine.

Obilježja secesije, s pomoću časne sestre Aliks, zapazili smo na više subotičkih zgrada šetajući korzom, na stambenim zgradama ili u susjednoj ulici, nekada Kossuthovoj, na Palači Raichle. Arhitekti koji su izradili planove Gradske kuće napravili su i planove Sinagoge, također u stilu mađarske secesije. Nažalost, nismo je uspjeli pogledati jer se i ona obnavlja.

U nedostatku vremena odgodili smo razgledanje ikonostasa pravoslavne crkve. Naša voditeljica sestra Aliks pokazala nam je i srednju školu koju je pohađao poznati mađarski književnik Dezső Kosztolányi, rođen u Subotici, ponosno ističući da je i sama bila polaznicom ove srednje škole. Nažalost, Kosztolányijeva je rodna kuća porušena, na njezinu mjestu nalazi se trgovački centar, ali smo vidjeli kuću u kojoj je rođen Géza Csáth.

U drugome dijelu dana posjetili smo kupalište na Paliću gdje smo ručali u vinskom dvorištu, kušajući izvrsna vina našega domaćina. Šetnja oko jezera odvijala se pod kišobranom, ali smo i tako zadivljeni ljetnikovcima nekadašnje monarhije.

Bio je to vrlo lijep i uspješan izlet. Jer Suboticu, koja je od nas svega sat putovanja, budimo iskreni, mnogi od nas poznaju najviše po velikoj tržnici. Grad s gotovo sto tisuća stanovnika, po broju stanovnika poslije Novog Sada drugi je vojvođanski grad po veličini, pravi je biser.

Preporučujem svakomu, ako mu vrijeme dopušta, da posveti jedan dan i pogleda Maria Theresiapolis, kako su ga nazivali u XVIII. stoljeću, grad Kornéla Estija.

Zahvaljujemo časnoj sestri Aliks na srčanoj pratnji, a Hrvatskoj samoupravi što nam je osigurala da zajedno provedemo jedan lijep dan – zaključuje Stipan Perić u svome napisu.

Pripremio: S. B.

„Krležini“ Dani hrvatskoga jezika

„Samo je nebo granica
Svako srce zna
Za svoju zemlju udara

Samo je nebo granica
Neka vide svi
Što je duša hrvatska“

Tradicionalna školska priredba Hrvatskog vrtića, osnovne škole, gimnazije i učeničkog doma Miroslava Krleže, ovogodišnji Dani hrvatskoga jezika, trajali su od 20. do 24. ožujka. Nudio se niz programa: 20. ožujka nakon svečanoga programa otvaranja Dana slijedilo je predavanje Vesne Bjedov s osječkoga Filozofskog fakulteta; 21. ožujka bio je u znaku školskog natjecanja u kazivanju stihova na hrvatskom jeziku za sve dobi, a pečuško Hrvatsko kazalište izvelo je predstavu Marica; 22. ožujka bio je u znaku šokačkih Hrvata i predstavljanja Croaticina mađarsko-hrvatskog rječnika uz reviju šokačke narodne nošnje, otvaranje izložbe šokačkih tkanina i plesačnicu; 23. ožujka nastupila je skupina Šokačke čitaonice iz Mohača uz radionice izradbe bušarskih krinka i mohačke keramike, a zadnji dan Dana obilježili su kvizovi, predstavljanje projekta pod nazivom Naša prijateljska škola i program pod nazivom Grahijada, kuhanje graha s Tunom Šiklošijem na školskome dvorištu, dodjela nagrada i zatvaranje Dana.

Dani hrvatskoga jezika imaju dugu prošlost održavanja u pečuškoj Hrvatskoj školi i jedan su od najvažnijih događanja u njezinoj životu. Prilika je to za podsjećanje na jedan od najvažnijih dokumenata hrvatskoga jezikoslovlja, „Deklaracije o nazivu i položaju hrvatskoga književnog jezika“, čiju 50. obljetnicu obilježavamo 2017. godine.

Za svečanost otvaranja Dana bila je zadužena profesorica Jelica Kiš Kolar, a pomogli su joj učenici, sve kolege, posebice kolege Marta Rohonczi, nastavnica glazbenog odgoja, školski zborovodja, i Grga Kovač, nastavnik glazbenog odgoja, voditelj školskog orkestra, a svečanost je vodila učenica Ivana Božanović.

U recitalu i programu otvaranja učenici su se s pjesmom i pripovjedno prisjetili važnosti „Deklaracije o nazivu i položaju hrvatskoga književnog jezika“.

Svečanost je započela s pjesmom „Moja domovina“ koju je izveo zbor učenika viših razreda Osnovne škole Miroslava Krleže.

Stihove „Pismo mojoj Hrvatskoj iz tuđine“ Vinka Nikolića interpretirala je Bernadeta Turul, učenica 10. razreda; Mirela Galić, učenica 10. razreda, govorila je stihove Petra Preradovića „Jezik roda moga“; o značenju i ljepoti hrvatskoga jezika njegovoj snazi govorile su nam učenice 10. razreda Kata Horvat i Rita Tomašev osvrćući se na čin donošenja i značenja „Deklaracije o nazivu i položaju hrvatskoga jezika“; učenica 8. razreda Maja Škrilin kazivala je stihove Stjepka Težaka Moj hrvatski; Dejan Čatić, učenik 3. razreda, poskidao je sve kape slovima hrvatske abecede „Kad slova kape skidaju“; Réka Balogh, učenica 8. razreda, sonet Antuna Gustava Matoša „Hrvatski jezik“, a zbor je izveo pjesmu Lane Jurčević „Duša hrvatska“; učenica 3. razreda Mira Kovač kazivala je stihove Paje Kanižaja „Moj hrvatski“.

Školski orkestar, koji broji dvadesetak članova, izveo je besprijekorno nekoliko obradaba poznatih hrvatskih nota. Obradovao nas je i nastup zbora nižih razreda s dvije solistice Nómrom Markovics i Zamirom Gomorka, i izvedbom pjesme „Eto, to su djeca ta iz 21. stoljeća“.

Nakon svečanoga programa otvaranja ovogodišnjih Krležinih Dana hrvatskoga jezika za učenike viših razreda, i gimnazije slijedilo je nadasve zanimljivo predavanje dr. sc. Vesne Bjedov s Odsjeka za hrvatski jezik i književnost, Katedre za hrvatski jezik i jezikoslovlje Filozofskog fakulteta Sveučilišta J. J. Strossmayera, na temu Učenik i hrvatski jezik.

Profesorica Bjedov ovih je dana boravila u sklopu Erasmus programa na Odsjeku za hrvatski jezik i književnost Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Pečuhu gdje je držala studentima kroatistike kolegije metodike nastave hrvatskoga jezika, metodike nastave filma i jezičnog izražavanja, te ju je predstojnik Odsjeka dr. sc. Stjepan Blažetin organizatorima Dana uputio kao mogućega predavača za programe Dana hrvatskoga jezik. Naime, profesorica Bjedov već nekoliko godina ostvaruje suradnju sa Znanstvenim zavodom Hrvata u Mađarskoj i Odsjekom za hrvatski jezik i književnost Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Pečuhu, sudjelujući na međunarodnim kroatističkim skupovima u njihovoj organizaciji.

Tema koju je izabrala „Učenik i hrvatski jezik“ pokazala se nadasve zanimljivom učenicima, koji su je pomno slušali i reagirali. Prof. Bjedov dotakla se brojnih pitanja: kako pravilno govoriti, zašto griješimo i u čemu griješimo, volimo li hrvatski jezik učiti, i zašto ga volimo odnosno ne volimo učiti...

Prof. Bjedov ocijenila je temu kao prigodnu, praktično usmjerenu i primjerenu učenicima ukazujući na primjere do kojih je došla istraživanjem osječkih učenika. Naglasila je da je institucionalno učenje materinskoga jezika nezamjenjivo, ali nije svako dovoljno, jer jezik zahtijeva cjeloživotno učenje, JER HRVATSKI SE JEZIK VOLI ZNANJEM.

Branka Pavić Blažetin

Izložba o izradbi duda na mohačkome Bušarskom ophodu

U čast gajdašu Pavi Gadanjiju

Na pokladni četvrtak, 23. veljače, u mohačkome Muzeju Dorottye Kanizsai otvorena je privremena izložba pod naslovom „Izradba duda“ posvećena izvornom sviraču duda, majstoru narodne umjetnosti i graditelju duda Pavi Gadanjiju iz podravskoga Novog Sela. Nakon pozdravnih riječi ravnatelja muzeja Jakše Ferkova, uza zvuke duda izložbu je otvorio Andor Végh, mladi majstor narodne umjetnosti, priređivač izložbe koja je nastala u suradnji i uz pomoć priznatoga majstora.

mojega dugogodišnjeg sakupljačkog rada i iz njegove ostavštine, a ima i drugih vrijednih glazbala iz moje i iz zbirke Zoltána Szabóa.

Na pitanje gajde i dude, gajde ili dude, te ima li razlike među njima, Andor Végh nam uz ostalo reče:

– Naravno da ima, posebni su to instrumenti. Gajde su glazbalo s mješinom u Slavoniji i u Podunavlju sve do Budimpešte, koje su rabili ili rabe Hrvati i Srbi, a dude su, imamo dva tipa duda, kojima su se koristili u podravskim i zapadnim hrvatskim krajevima čak do Međimurja gdje su već prije iščezle, ali imamo o njima detaljne etnografske podatke. Zapadnohrvatski tip glazbala s mješinom jesu dude, premda se u Hrvatskoj za oba glazbala rabi izraz gajde. Međutim, posve je drugi ustroj tih dvaju glazbala, kod duda više ima piskova, drugi je ton, drukčije se upuhava, dude se upotrebljavaju s laktačom, a gajde najčešće s puhaljkom ili s laktačom, ali na kraju imaju rog, a dude nemaju.

Koliko važno mjesto imaju gajde i/ili dude među tradicijskim glazbalima, nekada i u Bušarskom ophodu, pokazuje i to da je ove godine u okviru mohačkoga Bušarskog ophoda deseti put zaredom priređen i jedan međunarodni gajdaški susret odnosno koncert. Kako uz ostalo ističe Andor Végh, to nije nimalo slučajno jer tamo dvadesetih i tridesetih godina oko buša u Mohaču bilo je „brdo“ gajdaša. O tome svjedoče snimke filmskih vijesti koje su se prikazivale u kinima, u kratkom filmu iz Mohača 1926. godine vidimo četiri-pet gajdaša različito odjevenih, u maškarama, u ženskoj nošnji ili u redov-

nom odijelu koji prate bušare ili idu u bušarskoj povorci. Tako je bilo sve do pedesetih godina prošloga stoljeća, a onda modernizacijom i promjenom tradicijskog načina života gajde iščezavaju, a zamjenjuju ih tambure, harmonika i druga glazbala, ali gajde su ostale u sjećanju i omiljene su do danas. Premda su one danas manje u uporabi, uvijek će biti ljudi koji će se time baviti. U Mađarskoj je to vezano za narodnosnu kulturu, ima čak četiri-pet hrvatskih gajdaša koji su dio cjelokupne hrvatske narodne ostavštine. Osim toga gajde se njeguju u Hrvatskoj, ali i Mađarskoj pa i u drugih naroda, tako u Francuskoj, Makedoniji, Bugarskoj, Španjolskoj, Irskoj... Dakle, gajda se ne treba niti sramiti niti bježati od njih, a mladi plesači Mohačke šokačke čitaonice i na Bušarskom ophodu plesali su na našu gajdašku glazbu. S. B.

Trenutak za pjesmu

...

**Sviraj, Pavo, milo janje, s devetima prsti,
sviraj, Pavo, milo janje, s devetima prsti,
nek' igraju, milo janje, svakakove vrsti,
nek' igraju, milo janje, svakakove vrsti.
Ej, sviraj, Pavo, toga laganoga,
ej, sviraj, Pavo, toga laganoga,
toga mi je, milo janje, igrat najmilije,
toga mi je, milo janje, igrat najmilije.**

Narodna

Prisićani diboko poštuju svoje velikane

Spomendan Jožefa Ficka i prezentacija Brigovićevo fotoalbuma

Preporoditelj hrvatske riči u zapadnoj Ugarskoj, slovenski duhovnik, rođen u Boreču, ki je kasnije postao „prisički farnik“ ter je četrdeset i jedno ljeto služio Boga i naroda u ovom sridnjegradišćanskom selu i je u 71. ljetu ovde njegov životni put i skončan, još je svenek u velikom poštovanju Prisićanov. Pred njegovim grobom na mjesnom cimitoru su se okupili brojni štovatelji 12. marcijuša, u nedilju otpodne, i uz peljanje dušobrižnika Štefana Dumovića su se i zajačili i pomolili, a potom je postavljen vijenac kot i svića na spomina. Program je zatim nastavljen u Kulturnom domu s prezentacijom fotoalbuma Lajoša Brigovića ki je takaj rođen u ovom selu, zato se i s uzrokom kaže, Prisićani diboko poštuju svoje velikane.

„Naši danki teču kotno oblak škuri, / z toga se spomeni človik va voj uri. / Svaki hipac k grobu bliže dohajamo, / spomenut se z toga svaki dan moramo.“

Prilikom 245. obljetnice rođenja Jožefa Ficka, duhovnika i književnika vjerskih i crkvenih knjig, te nedilje su čudami poslušali ovu jačku pri grobu prisičkoga velikana uz molitvene minute gospodina Štefana Dumovića. Hrvatsko kulturno društvo je 1982. ljeta dalo obnoviti Fickin grobni spomenik, a pred nekoliko ljet je brigu oko groba prikzela mjesna Hrvatska samouprava, ali nijedno ljeto se ne zabu spomenuti na njega s kiticami i našganjem svić. A zašto je ov pokojni duhovnik još i dandanas nepozabljiv za nas Gradišćanske Hrvate, ovako je razložio Štefan Dumović pri svojoj pozdravnici: „U svojoj dušobrižničkoj gorljivosti je pero zeo u ruke da zadovolji duševne potreboće našega hrvatskoga naroda. Fickine knjige je hrvatski narod obljudio i jako rado štao jer u toj dobi nije bilo novin, ni kalendarov, a na

dugi zimski večeri su si ljudi našli u nji hasnovito štivo.“ Kako se kaže u Prisiki, pri pojedini familija još i dandanas se ljubomorno čuvaju Fickini molitveniki i druge knjige. Pri grobu su vijenac i sviće ovput položili zastupniki mjesne Hrvatske samouprave, a potom u nabitno punoj dvorani Kulturnoga doma je nazočne pozdravio Pavao Nickl, predsjednik Hrvatske samouprave, ter je prikdao rič Timei Horvat, urednici Brigovićevo fotoalbuma, ka je izrazila svoje veselje da toga otpodneva tolikimi su bili najgerasti na novo Croaticino izdanje, koje je u njev dom doneslo i umjetnost Lajoša Brigovića. Kako je rekla, pred dvimi ljeti kad je nas naglo nastupio židanski slikar, kolekcionar, novinar, grafičar, rodom iz Prisike, pojavila se je želja i ideja da dovidob nevidjene slike moraju se predstaviti na izložbi, a i u posebnoj knjigi. Pomoću Hrvatske samouprave Željezne županije i partnerskih organizacijov Brigovićeve slike su prezentirane u Zagrebu, Trakoščanu i Šenkovcu, a za židanskom promocijom fotoalbum naslova „TAJNE – Slike Lajoša Brigovića iz djelaonice“ dospio je i u Prisiku, kojoj je umjetnik darovao stalnu izložbu. Te slike odonda krasu domaču dvoranu Kulturnoga doma. Dr. Mijo Karagić, prijatelj pokojnoga umjetnika, predstavio je „skromnu i poniznu“ Brigovićevo djelatnost na ku moru s pravom biti gizdavi svi Gradišćanski Hrvati. Kći Lajoša Brigovića, Aniko Kováts je na kraju promocije još povidala o svojem ocu i svim se je zahvalila na trudu i zalaganju ki ne puščaju da se vridni jerb Lajoša Brigovića u zanemarmeće. Promociju su sa svojimi jačkami i melodijami polipšali pjevački zbor Zviranjak pod peljanjem Balaža Orbana i Prisički tamburaši.

Tiho

Jačkarni zbor „Zviranjak“ s dirigentom Balažom Orbanom

Tukulja

Školsko natjecanje u kazivanju stihova na hrvatskome jeziku

U tukuljskoj Osnovnoj školi Sándora Weöresa 23. ožujka 2017. održano je školsko natjecanje u kazivanju stihova na hrvatskome jeziku. Na nadmetanju sudjelovalo je 55 kazivača, od 1. do 8. razreda. Njihove su nastupe popratili roditelji, prijatelji i članovi prosudbenog odbora.

Veseli nastup prvašića

Najbolji kazivači u društvu Dragice Mandić i Edmonda Bendea

pri aktivnosti na školskome satu. Na nadmetanje uglavnom su birani stihovi odgovarajući dobi učenika i pohvalno je da su se kazivači okupili u tako lijepome broju. Članovi prosudbenog odbora nisu imali nimalo lak zadatak jer smo popratili dosta dobre nastupe, pogotovo u nižim razredima. Prema odluci žirija posebna je nagrada dodijeljena Balintu Patarčiću, koji je svoje kazivanje „Doživljaji jednog har-

Prati se proglašenje rezultata.

Uručuju se darovi.

Školsko natjecanje u kazivanju stihova na hrvatskome jeziku tradicijska je priredba tukuljske Osnovne škole Sándora Weöresa, u jedinoj školi u okolici grada Budimpešte, u kojoj se predaje hrvatski jezik, književnost i narodopis. Nadmetanje su kratkim programom otvorili prvašići, s kojima je uvijekbala učiteljica Dragica Mandić. Oni su kazivali brojalice, zagovetke i stihove, pojedinačno, zajedno i po skupinama. Potom je uslijedilo nadmetanje. Nastupe su kazivača vrednovali: doavnatelj ustanove Miklós Péteri, nastavnici hrvatskoga jezika, književnosti i narodopisa Magdalena Šibalin Kühn i Edmond Bende, učiteljica Dragica Mandić, bivša učiteljica Marija Prenner Dobó-

czky i nastavnica povijesti Marija Golja Tadić. Kazivali su se stihovi: Vesne Parun, Jadranke Čunčić-Bandov, Gustava Krkleca, Stjepana Jakševca, Grigora Viteza, Ratka Zvrka, Krešimira Rožmana, Vladimira Nazora, Dragutina Tadijanovića, Zvonimira Baloga, Dubravka Horvatića, a od domaćih književnika recitali su se stihovi: Marka Dekića, Stipana Blažetina te govorile su se i narodne pripovijetke.

Bilo je lijepo vidjeti kako recitatori nižih razreda pomno prate lice svoje učiteljice, koja ih je hrabrila osmijehom. Također je pohvalan kratki program pred natjecateljski dio, naime svaki nastup pred širom publikom jača djetetovo samopouzdanje, koje jednako tako pripomaže i u učenju ili

monikaša” sam pratio na harmonici. U kategoriji 2. razreda prvo je mjesto pripalo Reki Sabo, drugo Luciji Sebók, a treće Dorci Rodek. U kategoriji 3. – 4. razreda prvo je mjesto dodijeljeno Boglarki Golja, drugo dijele Lili Pásztor i Máté Henézi, treće mjesto također dijele dvoje: Virág Nagy i Péter Sólyom. U kategoriji 5. – 8. razreda prvo je mjesto pripalo Kingi Lenár, drugo Annamáriji Sólyom, te treće Virag Ašin. Rezultate je priopćila te darove uručila Marija Prenner Dobóczy. Najbolji će kazivači nastupiti na državnome natjecanju u kazivanju stihova na hrvatskome jeziku.

Čestitamo svim sudionicima i njihovim nastavnicima, učiteljima!

Kristina Goher

Kako ide s hrvatskom nastavom u četarskoj školi?

Narodnosnu osnovnu školu u Gornjem Četaru, u kojoj se podučava hrvatski i nimški kot narodnosni jezik, danas pohađaju sve skupa 120 djece. Od njih, nažalost, samo jako mali broj se uči po hrvatski, samo osamnaest školarov iz Narde, Gornjega Četara i Hrvatskih Šića. Silom prilika su ovako neki razredi i spojeni na hrvatskoj uri. Od 2. do 8. razreda se dica uču sa školnikovicom Anicom Poljak-Šaller, koju smo pitali za probleme, poteškoće, ali i za uspjehe „hrvatske škole“.

Ana Poljak-Šaller, učiteljica hrvatskoga jezika

„Nažalost, jako malo djece imamo u školi ka su upisana na hrvatski jezik, još i u 1. razredu samo trimi sidu na hrvatskoj uri. Iako je malo školarov, rado imaju hrvatski jezik i svi se rado uču po hrvatski. Za mene je to jako pozitivno da svaki dan čekaju hrvatske ure, i ja za nje morem reći da su jako marljivi“, veli hrvatska učiteljica, ka je jedna od trih hrvatskogovorećih školnikovic u četarskoj školi, ke imaju diplomu. U 1. razredu mališane podučava Vera Pezenhoffer, ona ima polag hrvatskoga još i engleski jezik i jako uspješno pelja i folklorni kružok u školi. Hrvatski se spojeno uču u 2. i 4. razredu ter i u 7. i 8. razredu, iako je to iskustvo da ako su dica samostalna na hrvatskoj nastavi, bolje ide i učinja. „Po mojoj praksi znam da je to teško kad su dva razredi skupa, iako u 2. razredu školari jur znaju pisati i štati, ali u 1. razredu mališani još ne znaju samostalno djelati, a isto tako se more reći da jedno dite u 3. razredu ta-

kaj potribuje pomoć“, kaže odlučno pedagoginja. Na Nakovičevom naticanju u lipom govoru, ali i pri jezičnom naticanju Gradišća, med najboljimi su svako ljeto i četarski naticatelji, a to zlamenuje da je još malo ufanja u Hrvatski Šića, Nardi i Gornjem Četaru, još jesu takovi školari, kim je važan hrvatski jezik. „Kad roditelji izaberu hrvatski jezik u školi, to je s jedne strane garancija da i doma u familiji se pominaju. Toj dici je malo laglje se pripraviti na naticanja, ali imamo i takovu dicu, čija starina izaberu nimški jezik, a onda kasni-

se ovde odgaja naraščaj HKD-a „Četarci“, ali zopet je problem da u školskoj grupi tancaju sva dica, ka kad zgotovu osnovnu školu, već se neće vratiti plesati u odraščenu grupu. Iz četarske čuvarnice u jesen 8-9 dice će začeti 1. razred škole, ali najpr se ne zna, kolikimi će se učiti po hrvatski. „Trend je sada da hrvatski roditelji ne izaberu hrvatski za svoje dite, nego nimški narodnosni jezik. Ali imamo i takovih ki dojdju iz sela ali i iz drugih naselj i nimaju nikakove veze s hrvatskim ali hrvatstvom, još izaberu hrvatski za vlašće dite. Ta dica

Najbolji četarski školari na lanjskom Nakovičevom naticanju u Koljnofu sa školnikovicom

je kad odrastu, u 17-18 ljeti starosti, onda dojdju do spoznaja da još bi bilo dobro znati i po hrvatski“, to je mišljenje učiteljice, ka je neko vrime i držala jezični tečaj u selu za odraščene. Što naliže školskoga folklornoga djelovanja to je dobro tlo da

imaju roditelje ki mislu da je jedan jezik jako važan, i nije pred njimi samo to da će u budućnosti u Austriji djelati i tamo zasluzevati svoj kruh. Te familije putuju u Hrvatsku i mislu da ako oni ne znaju hrvatski, bar dica se nauču toliko da se znaju sporazumiti. Volu Hrvatsku, hrvatsko morje, hrvatske ljude i zato je za nje važno da i poznaju njev jezik. Ovo je za me jako dobro, i jako pozitivno, i mislim da za ovo je vridno podučavati hrvatski. Zgoda se i to, kad mi dojdju dica pak pitaju zašto je bila tako kratka hrvatska ura, a uprav tako su duge kot i druge školske ure. Medjutim, to je znak da se dobro ćutimo i da nam hudo biži vrime na hrvatskoj uri, od česa većega uspjeha i nij“, tvrdi na kraju razgovora Ana Poljak-Šaller, ka je ujedno i predsjednica HKD-a „Četarci“. *Tiho*

Sedovenica

Sedovenicom nazivaju Martinčani jednu od svojih triju proštenja (bučura), kada slave blagdan Blagovijesti. Tako je bilo i ove godine 25. ožujka kada se Sedovenica proslavila u organizaciji Mjesne samouprave, Rimokatoličke župe, Hrvatske samouprave i Hrvatskoga kulturnog i sportskog centra „Josip Gujaš Džuretin“.

Sveta je misa u mjesnoj crkvi ovoga puta bila tamburaška, a služio ju je na hrvatskom jeziku mjesni župnik Ilija Čuzdi. Svetu misu svirali su tamburaši koji u Martincima vježbaju pod rukom Zoltána Vizvárija uz pjevanje Ženskoga pjevačkog zbora „Korjeni“. Misi su pribivali konzul generalnog konzulata Republike Hrvatske u Pečuhu Neven Marčić, HDS-ov predsjednik Ivan Guban i drugi. Okupio se postariji, većinom ženski živalj ovoga podravskog sela.

Nakon mise slijedilo je druženje u društvenoj zgradi Kulturnog i sportskog centra „Josip Gujaš Džuretin“, ustanove u održavanju Hrvatske državne samouprave. Goste i Martinčane pozdravila je predsjednica mjesne Hrvatske samouprave Đurđa Sigečan izražavajući nadu da će se dogodine priredbi odazvati veći broj posjetitelja, a potom je slijedila Gastrovečer i plesanica uza svirku podravskog sastava P+.

Priredbu su poduprli: martinačka Seoska samouprava, Zajednica podravskih Hrvata, Savez Hrvata u Mađarskoj, Hrvatski kulturni i sportski centar „Josip Gujaš Džuretin“, martinačka Rimokatolička župa.

Stari martinački crkveni god obnovljen je u organizaciji tamošnje Seoske i Hrvatske samouprave 2015. godine, uz blagoslov milosne slike „Majka (triput) Divna“, dara martinačkih vjernika. Tada sam čula kako je nekada u Martincima (u crkvi) bio oltar koji je srušen i

uz koji se slavio blagdan Blagovijesti. Rušenjem oltara umro je i stari crkveni god, običaj, pa su se poticatelji oživljavanja starog proštenja odlučili za početak pokloniti milosnu sliku Martinačkoj župi kao prvi korak u narečenom oživljavanju i razloga vjerskog okupljanja na blagdan Blagovijesti.

Sveto srce Marijino spasenje duše naše – stoji natpis na zidu martinačke crkve, a na svodu je hrvatskim vjericima toliko dragi natpis Zdravo, Djevo, kraljice Hrvata. Vjera nas je očuvala duga stoljeća, kazat će mi moji sugovornici, vjera i tradicija... Nažalost, sve je manje vjernika u našim crkvama... Sve je manje Hrvata...

„Izvanredna Marijina vjera omogućila joj je da postane Majkom Božjom. Svetkovina Navještenja Marijina pozivlje nas da pođemo za Marijom putem vjere, putem djelatne vjere. Takva je vjera velikodušna jer se otvara Božjoj riječi i prihvaća Božju volju, kakva bila i kako god se iskazivala. Takva je vjera jaka jer nadvladava sve teškoće, nerazumijevanja i krize. Takva je vjera djelatna, a pothranjuje ju kao živi oganj ljubav koja želi hrabro surađivati s Božjim planom o nama u izgradnji Božjega kraljevstva.“ (Ivan Pavao II., Na blagdan Navještenja, 25. ožujka 1981.)

Branka Pavić Blažetin

Mala stranica

Svjetski dan zdravlja – 7. travnja

Povodom utemeljenja Svjetske zdravstvene organizacije 7. travnja 1948. godine, posebna se pozornost posvećuje obilježavanju Svjetskog dana zdravlja. Ovogodišnja je tema Svjetskog dana zdravlja potištenost, depresija. Ta bolest stara je koliko i čovječanstvo. Ubraja se ne samo u najranije opisane bolesti u povijesti medicine nego i u najčešće psihičke poremećaje današnjice. Depresija je bolest opisivana trajnom tugom i gubitkom volje za aktivnosti u kojima inače uživa u pratnji nesposobnosti obavljanja svakodnevnih poslova. Zdravstvena organizacija diljem svijeta organizira konferencije i programe vezane uz sprečavanje, prevenciju i liječenje potištenosti, depresije.

NAGRADNA IGRA br. 10

Čistoća je pola zdravlja – kaže narodna poslovice. Prigodom Svjetskog dana zdravlja potražili smo vam nekoliko narodnih poslovice o zdravlju, međutim iz svake se izgubila jedna riječ. Dopunite poslovice i pošaljite nam. Ne zaboravite poslati ožujška rješenja, do kraja tjedna, tj. do 7. travnja 2017. Ponovno ćemo izvući jednu nagradu za ožujak, a na kraju školske godine najaktivnijem razredu ide glavna nagrada. Još uvijek možete se uključiti u našu nagradnu igru!

POSLOVICE:

Veselo srce – _____ zdravlja.

Lako je zdravome bolesnog _____.

Sjeti se _____ dok ga ne izgubiš.

Doručuj kao _____, ručaj kao princ, a večeraj kao prosjak.

Zdrav prosjak sretniji je od _____ kralja.

Šest trikova protiv depresije

Kada se suočiš s padom raspoloženja, bezvoljnosti, beznada, tuge, tjeskobe i niske energije, pokušaj ovo:

- Razgovaraj o svojim osjećajima s osobama u koje imaš povjerenja.
- Ako misliš da si potišten, depresivan, potraži stručnu pomoć.
- Radi aktivnosti u kojima si oduvijek uživao.
- Ostani povezan. Ostani u vezi s obitelji i prijateljima.
- Jedi u redovitim razmacima i spavaj dovoljno.
- Redovito vježbanje, ako možeš, čak i ako je samo nekoliko minuta hoda.

ZNATE LI

koliko je često potrebno vježbati da biste očuvali svoje zdravlje? Australски znanstvenici proveli su studiju na 63 591 osoba koje se tjele vježbom bave dva puta tjedno i na to potroše 75 minuta, ali intenzivno. Rezultati raščlambe, analize podataka pokazuju da se rizici od oboljenja od srčanih bolesti i karcinoma (rak) smanjuju za 30 posto! Čak nije problem ako niste jako redoviti – bitno je da se krećete. Plešite, trčite, češće se koristite stubama, šetajte ili vozite bicikl, penjite se u brda i vidjet ćete da ćete se bolje osjećati.

Krenulo naopako, završilo veselo

Mnogima je poznato da je 1. travnja Dan šale kada svatko sa svakim se može našaliti bez ikakve uvrede. Tog dana treba pripaziti, jer rijetko kome se može vjerovati u ono što kaže. U keresturskoj Osnovnoj školi „Nikola Zrinski“ 31. ožujka održan je taj dan, svatko sa svakim se našalio, u ravnateljevu uredu sjedio je učenik, na kuhinji su pripremale doručak djevojke, na hodnicima su čistili dječaci, a u klupama su sjedile odrasle „učenice“, vjerojatno već više puta ponavljale godišta.

Nastavnici keresturske osnovne škole smatraju da škola i nastavnici trebaju biti povjerljivi prijatelji učenicima, koji će im pružiti dolično obrazovanje i uzoran odgoj. Koliko vjeruju nastavnici svojim učenicima, te koliko su to zaslužili učenici, dokazan je tzv. Naopakim danom, kada su djeca preuzela ključeve ustanove i preuzela zadatke nastavnika i vodstva škole. Iz redova djece izabrani su ravnatelj, doravnatelj, nastavnici i ostalo osoblje škole.

Novopečena učiteljica ispravlja zadatke.

Nova učenica Henrieta samo sanjari na satu.

– Često djeca ne mogu zamisliti koliko je složen rad nastavnika, pa to je dobra prilika da ga upoznaju. Možda će upravo toga dana netko doći do zamisli da postane nastavnikom. Taj obrnuti dan dobar je i zbog toga da djeca saznaju što znači biti odgovoran za nešto, upoznaju ustrojstvo jedne ustanove, time da se pripremaju na sate, i oni sami uče kako treba rasporediti vrijeme, osjećaju da su naši partneri, da se u njih uzdamo, a taj dan vrlo je veseo jer i nastavnici se moraju ponašati kao djeca. – rekla je ravnateljica Anica Kovač.

Keresturska ustanova taj obrnuti dan želi svake godine prirediti jer učenici doista uživaju u tome, jedan dan mogu oni odrediti što treba učiti, što će biti domaći zadatak i dijeliti nagrade za dobro učenje. Od prvog do osmog razreda razne predmete su podučavali učenici viših razreda po dvoje. Kako rekoše, trebali su se svojski pripremiti, no u tome su im, naravno, pomogli najbolji i najstariji učenici nastavnici. *beta*

Zlatne ruke stižu u Pomurje

Radi povezivanja žitelja treće dobi s jedne i druge strane granice, Zorica Prosenjak Matola, ravnateljica Hrvatskoga kulturno-prosvjetnog zavoda „Stipan Blažetin“, sastala se s predstavnicima čakovečke Udruge žena „Zlatne ruke“. Na sastanku se razgovaralo o mogućnostima suradnje s hrvatskom pomurskom zajednicom.

Zapravo, Ana Vrbanec, predsjednica čakovečke Udruge žena „Zlatne ruke“, zatražila je pomoć od Vesne Haluga, generalne konzulice Republike Hrvatske u Pečuhu, da pomogne u povezivanju s Hrvatima u Mađarskoj. Udruga već ima suradnju s Hrvatima iz Slovenije i želi da se poveže i s Hrvatima u našoj zemlji. Budući da tomu međimurskom gradiću najbliže žive pomurski Hrvati, konzulica je predložila da se prvo povežu s hrvatskim udrugama s lijeve obale Mure. Udruga žena djeluje već više od deset godina i okuplja nešto više od trideset žena treće dobi. U radionicama svakoga tjedna izrađuju razne ručne radove, kukičanje, slikanje, našivanje koje često predstavljaju na raznim manifestacijama, sudjeluju u dobrovoljnim programima, organiziraju predavanja o temama vezanim uz njihovu životnu dob, druže se i razmjenjuju iskustva. Prikladno za njihovu dob biraju teme za radionice kao što su uređenje vrtova, okućnica, štednja energije u kućanstvu, o sprečavanju raznih bolesti i slično. Udruga pruža ženama ugodno druženje. Nažalost, među pomurskim Hrvatima ne djeluje udruga žena, čak ni udruga umirovljenika. U Serdahelu prije nekoliko godina ukinuto je Društvo umirovljenika, ali podosta njih uključeno je u hrvatske pjevačke zborove, koji se rado druže, odlaze na razne priredbe i aktivno sudjeluju u njima. Žene starije dobi samostalno rade

Zorica Prosenjak u društvu Ane Vrbanec (predsjednica) i Katarine Gašparić (tajnica)

ručne radove, u Keresturu se okupljaju, katkad i predstavljaju svoje ručne radove, nekoliko puta je tamošnje Kulturno društvo organiziralo i prigodne izložbe od njihovih radova. Pošto je ravnateljica Zavoda upoznala rad međimurske udruge, smatra prvim korakom da se on predstavi u Pomurju, da se izlože radovi njezinih članica i da se pronađu one civilne organizacije koje bi ubuduće rado surađivale. *beta*

Županijska nagrada „Za manjine“ dodijeljena u Vašvaru

Petroviska odgojiteljica Ana Milišić-Horvat odlikovana

U okviru županijskoga svečevanja 169. obljetnice Revolucije i borbe za ugarsku slobodu 1848./1849., 15. marcijuša, u Kulturnom centru Gáspára Nagya u Vašvaru, Samouprava Željezne županije je dodijelila i županijske nagrade za zaslužne peršone. Spomen-proslavu su polipšali mjesni učenici, a svečani govornik je bio državni tajnik, Zolt V. Németh. Ovo ljetno od predsjednika Željeznožupanijske skupštine, Lászlóa Majthényija, moglo je šezdeset istaknutih osobov prikzeti županijsku nagradu. Po predlogu Hrvatske samouprave Željezne županije, ljetos je županijskom nagradom „Za manjine“ odlikovana dugoljetna odgojiteljica, bivša peljačica čuvarnice u Petrovom Selu, Ana Milišić-Horvat. Slavljenici u Vašvaru je gratulirala i Ana Škrapić-Timar, predsjednica Hrvatske samouprave Petrovoga Sela. Ana Milišić-Horvat i dandanas je jako aktivna u petroviskom društvenom i vjerskom žitku. Kao čuvarničarka od 1966. ljeta, prvo i zadnje djelatno mjesto do mirovine je imala u petroviskoj čuvarnici, ku je od 1973. ljeta i peljala. Za Srpsko-hrvatskom gimnazijom, diplomu za narodnosnu

Ana Škrapić-Timar gratulirala je Ani Milišić-Horvat

odgojiteljicu je prikzela u Szarvasu, otkud je lani u Petrovo Sela dospila i zlatna diploma. Teta Anuška su i strastvena hodočasnica, redovno su išli pišice u Celje, a i u Vašvar, kade su 15. marcijuša i prikzeli županijsko priznanje, što su ovako komentirali: „Jako mi je dobro spalo da je Hrvatska samouprava Željezne županije mislila na me s ovom nagradom. Ako si pomislim na to, što smo mi sve učinili, što smo podjelali u našem vrtiću, mislim da danas je malo laglje, kad smo mi u onu dob sve morali s društvenim djelom i s dvimi rukami napraviti. Ovo odlikovanje ja ne bi dobila, ako ne bi imala one odgojiteljice, moje kolegice ke su potpomagale mene u ovom velikom djelovanju. Najveć se morem zahvaliti mojoj starini, koja su me pustila da ja prođem u Budimpeštu, a zatim u Szarvas zgotoviti svoje študije. Moj san je još vik u našem vrtiću, morebit nij' takovoga dana da ja ne sanjam da sam u čuvarnici s dicom.“ Slavljenici i mi čestitamo i željimo joj čuda zdravlja i srićnih trenutkov u krugu familije i trih nukićev. *Tiho*

Retrospektiva fašenskih pripetenj još u Gradišću

Mesopust je mimo, ali svenek ne zajdemo svakamor na svaku priredbu. Zato smo i sabrali tri kipice još o važni zgoda na tlu Gradišća, kade su se još jednoč dobro čutili stanovnici i brojni oduševljeni ljudi. Bal Zaklade za Petrovo Selo je 11. februara, u subotu, održala svoj tradicionalni maskenbal, kade je tema bila srednji vijek. Po tom uzoru su se oblikli i kotrigi Zaklade, što vjerno predstavlja i slika Beate Szalai Harangozo. Tradicionalna mesopusna povorka je održana 18. februara, u subotu, u Hrvatskom Židanu, ka je završena s bedavim pirom pred mjesnom crkvom. A iz gradišćanskih svinjokoljev u zadnje vrime ne smi faliti ni Plajgor, zato su se 4. marcijuša, u subotu, i u tom naselju veselili uz fanjske falate i dobro društvo. *Tiho*

SERDAHEL

Foto: AKOS KOLLAR

Hrvatski kulturno-prosvjetni zavod „Stipan Blažetin“ u svojim prostorijama u Fedakovoj kuriji 11. travnja 2017. g., s početkom u 14 sati organizira bojanje tradicionalnih PODRAVSKIH pisanica. Izradbu uskrasnih jaja predstaviti će Križevčanka Ruža Hum. Organizator srdačno očekuje sve znatiželjnike. Oni koji se žele okušati u šaranju jaja, neka sa sobom donesu čisto, još neoslikano sirovo jaje.

SALANTA

U organizaciji tamošnje osnovne škole, 6. travnja priređuje se uobičajeno školsko kazivanje stihova na hrvatskom jeziku, kaže za Medijski centar Croatica nastavnica hrvatskoga jezika Eva Adam Bedić. Na natjecanju će sudjelovati svi učenici od 1. do 8. razreda koji pohađaju sate hrvatskoga jezika i književnosti te narodopisa u satnici škola s predmetnom nastavom (5 + 1).

KANIŽA

U organizaciji Dječjeg vrtića Rozgonjijeve ulice, u kojem djeluje i hrvatska narodna skupina, 10. travnja 2017. u 16 sati otvara se izložba hrvatskoga slikara Željka Hudeka pod naslovom „O ljudima i mačkama“. Izložbu će otvoriti Klara Ludvig, suorganizatorica Umjetničke kolonije „Ludvig“. Prigodni će program prikazati djeca kaniškoga Dječjeg vrtića. Izložba se može pogledati sve do 19. svibnja 2017., svakim danom od 8 do 16 sati.

KOMAR

U organizaciji Hrvatske samouprave Zalske županije, 9. travnja, na Cvjetnu nedjelju, priređuje se hrvatski križni put u Komar (Homokkomárom).

Program: Vjernici koji žele pješačiti na križnom putu, trebaju se okupiti u 13.30 sati kod križanja za Jegersek (Zalaegerszeg). Vjernici koji stižu autima, trebaju se okupiti u 14.45 kod parkirišta u podnožju brda. Križni put počinje u 15 sati.

MOHAČ

S obzirom da je 14. travnja Veliki petak, redovita mjesečna plesačnica KUD-a „Zora“ iznimno će se održati tjedan dana prije, u petak, 7. travnja, već po običaju u prostorijama Doma „Dunav“ (Ulica Szabadság 4 – 6) od 20 sati. Na plesačnici svira Orkestar „Poklade“.

SEMJELJ

Tamošnja Seoska mjesna i Hrvatska samouprava te Hrvatski klub Augusta Šenoe organiziraju REGIONALNO NATJECANJE VI-NOGRADARA I VINARA koje se odvija na ovaj način: od svake prijavljene sorte vina natjecatelji trebaju predati dvije boce od 0,7 litre u semeljsku trgovinu mješovitom robom najkasnije do 5. travnja do 9 sati. Za prijavu svake sorte plaća se 500 Ft, što trebaju uplatiti prilikom dostavljanja uzoraka. Proglašenje rezultata bit će 7. travnja 2017. (petak) u mjesnom domu kulture u 17 sati. Nakon proglašenja rezultata slijedi večera, koja stoji 500 Ft.

MIŠLJEN

Gradska i Hrvatska samouprava pozivaju zainteresirane na otvorenje izložbe PAŠKE ČIPKE 7. travnja 2017. g., s početkom u 14 sati. Izložbu otvaraju: mišljenski gradonačelnik dr. Károly Bíró i zastupnik Županijskog vijeća Zadarske županije Dušan Herenda. Izložba će biti otvorena do 21. travnja 2017. g. (Mjesto: Gradska kuća, 7761 Mišljen, Pécsi u. 124).

BUDIMPEŠTA

Sestre karmelićanke reda Božanskoga Srca Isusova pozivaju hrvatske vjernike na druženje, zajedničku molitvu, pjesmu i kratku katehezu, što će biti u ponedjeljak, 10. travnja, s početkom u 18 sati u njihovu samostanu (IV. okrug, Fóti út 35/b).

PEČUH

„Klanjamo ti se, Gospodine Isuse Kriste, i blagoslivljamo Tebe. Jer si po svome svetom križu otkupio svijet.“ Pod spomenutim motom moli se pobožnost križnoga puta 7. travnja 2017., s početkom u 15 sati na Pečuškoj kalvariji. Čitanje predvodi: vlč. Gabrijel Barić. Pjevanje predvodi: Zbor Augusta Šenoe.

MLINARCI

Udruga za razvoj zajednice sela na uskrсну nedjelju, 16. travnja 2017., organizira zabavu u domu kulture, s početkom u 19 sati. Na njoj će svirati sastav De Luxe. Organizatori sve prihode zabave žele iskoristiti u svrhu zajednice, tj. za izgradnju dječjeg igrališta. Ulaznice za 4000 Ft (sadrže i cijenu večere) mogu se kupiti kod predstavnika Udruge, kod Lile Kotnjek (tel.: 06 30-286-1413) ili kod Barbare Kiš (06 30-576-7552).

SUMARTON

Tamburaški sastav „Sumartonski lepi dečki“ na uskrсну nedjelju, 16. travnja 2017., organiziraju Hrvatski bal u domu kulture, s početkom u 21 sat. Ulaznice se mogu kupiti u kafiću Las Vigas za 1000 Ft. Informacija i rezervacija stola na telefonu: +3630 403 13 82.